

نقش رسانه ها در کاهش جرایم سیاسی و امنیتی

محبوبه عباسی^۱

* نوع مقاله: پژوهشی / تاریخ دریافت: ۱۴۰۱/۰۹/۱۵ / تاریخ پذیرش: ۱۴۰۱/۱۱/۲۰

چکیده

امروزه رسانه ها با کارکردهای مشخص و تاثیرگذار خود بر جامعه، از جایگاه ویژه ای برخوردارند. ایفای نقش اثرگذار رسانه ها بر فرهنگ، اجتماع و سیاست، آنها را به عنوان اثرگذارترین عامل نظم، امنیت اجتماعی، همبستگی، مشارکت و... تبدیل نموده است. از این رو در این مقاله با روش توصیفی-تحلیلی و کتابخانه ای به بررسی « نقش رسانه ها در کاهش جرایم سیاسی و امنیتی » پرداخته شد. بررسی های انجام شده نشان داد که، رسانه ها با کارکردهایی چون آگاهی بخشی، اطلاع رسانی، شفاف سازی و افشا، فرهنگ سازی و... می تواند نقش مهمی را در کاهش جرایم امنیتی و سیاسی در سطح جامعه ایفا نماید. اگر رسانه به نحو صحیحی در راستای فرهنگ جامعه، آگاهی رسانی و فرهنگ سازی فعالیت کند، می تواند موجب ارتقای ارزش های انسانی، نظم، قانون مداری و امنیت اجتماعی شود و از وقوع بسیاری از جرائم در سطح جامعه پیشگیری کند. تجربیات آموزش رسانه ای نشان داده است که مشکلات اجتماعی پایدار، جرایم سیاسی و نیز تهدیدات امنیت اجتماعی را می توان از طریق آموزش عمومی به واسطه ی رسانه ها تقلیل داد.

واژگان کلیدی: رسانه، جرایم سیاسی، امنیت اجتماعی، کارکرد.

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
پرتال جامع علوم انسانی

^۱ کارشناس ارشد حقوق جزا و جرم شناسی، دانشکده حقوق، دانشگاه آزاد اسلامی واحد تفت. (نویسنده مسئول)
dehghan37037@gmail.com

مقدمه

ژودیت لازار در مورد اهمیت و نقش رسانه ها می گوید: رسانه ها نقش های متعددی را در حیات اجتماعی به عهده دارند، از جمله اینکه صحنه ای را ایجاد می کنند؛ که حیات سیاسی- اجتماعی در آن به نمایش گذاشته می-شود، فرهنگ بال می گستراند، مدها جولان می دهند، سبک های تازه و هنجارهای زندگی رخ می نمایند، می توان هنجارها، پیامها و مفاهیمی که مورد نظر تولیدکنندگان است را به مخاطبان منتقل نمود، انتقالی که اثربخش است و کارآمد... و می توان انتظار داشت که بر روح و جسم و مخاطب اثر کند. مارشال مک لوهان نیز به این باور رسیده است، که در دنیایی زندگی می کنیم که وسایل ارتباطی، آن را برای ما ساخته اند. به اعتقاد او «وسایل ارتباطی، رابطه و نسبت حواس ما را با یکدیگر برهم زده، و فرهنگ دیگری را با خود به ارمغان آورده اند». پیش از انقلاب ارتباطات و فناوری های اطلاعاتی، کارکرد رسانه های سنتی در ایران که شامل مطبوعات، رادیو، تلویزیون و خبرگزاری می شدند، عموماً اطلاع رسانی، سرگرمی و آموزش بوده است. با انقلاب ارتباطات و فناوری های اطلاعاتی در دهه ۱۹۷۰ میلادی در غرب، به تدریج ابزارهای ارتباطی جدید مانند ماهواره، اینترنت و تلفن های همراه، وارد جوامع شدند و این وسایل به زودی به ایران نیز رسیدند. می توان گفت که ابزارهای نوین ارتباطی از اواخر دهه ۱۳۷۰ در ایران روند عمومی شدن خود را طی کردند. در دهه ۱۳۸۰ شمسی، تأثیراتی که این ابزارهای ارتباطی بر رسانه های سنتی ایران داشتند، به خوبی مشهود بود. از اواخر دهه ۱۳۸۰ خورشیدی مصادف با اولین دهه قرن ۲۱ میلادی، فناوری های جدیدتری وارد کشور شدند که شامل شبکه های پیشرفته اجتماعی و نیز نرم تلفن همراه هوشمند می شوند (باستانی، خانیکی و ارکان زاده یزدی، ۱۳۹۷). این ابزارها، تأثیراتی بسیار گسترده تر در عرصه عمومی ایران و فضای اجتماعی- فرهنگی و حتی سیاسی بر جای گذاشته اند. در جهان امروزی که به عصر جهانی شدن معروف گردیده، رسانه های جمعی، نقش بی بدیلی در ارائه چهره و سیمای سیاسی حکومت ها و القای آن به افکار عمومی در سطح ملی و جهانی دارند. از آنجا که رضایتمندی از نظام سیاسی برای هر جامعه ای حیاتی و نشان ثبات و مشروعیت در آن کشور (در بعد داخلی و بین المللی) است، تلاش برای گسترش، ارتقاء، و کنترل رسانه های جمعی و برنامه ریزی در جهت همگام سازی با شرایط جهانی، از اولویت های هر جامعه می شود (قبادی و جعفری، ۱۳۹۳). بنابراین به نظر می رسد که رسانه ها می توانند نقش مهمی را در تامین امنیت و جرایم سیاسی یک کشور نیز ایفا نمایند. رسانه ها در دنیای جدید، ضمن اینکه منعکس کننده نظرها و ایدئولوژی های دولت مردان و سیاست مداران در سطح ملی اند، در پهنه جهانی هم با بازتاب سیاست های دستاوردکاران پروژه

های جهانی، سهم مهمی در برساختن واقعیت ها در عرصه های جهانی و منطقه ای دارند. از منظری برساختگرایانه، رسانه، نقش میانجی را بین مخاطب و دنیای واقعی بازی می کند. برساختگرایان معتقدند که مردم به شکل بلاواسطه با واقعیت یا عینیت در تماس نیستند، بلکه به آنچه در میان ذهنیتشان یا آگاهی متعارف واقعیت در نظر گرفته می شود، واکنش نشان می دهند (برگر و لوکمان^۱، ۱۳۹۵). با این وصف، در این مقاله به بررسی نقش رسانه ها در کاهش جرایم سیاسی و امنیتی پرداخته می شود.

روش تحقیق حاضر به لحاظ ماهیت کیفی بوده و با رویکرد توصیفی - تحلیلی انجام می گیرد و به بررسی تاثیر «نقش رسانه ها در کاهش جرایم سیاسی و امنیتی» پرداخته شده است.

۱- مفهوم رسانه، رسانه های نوین و اثرات آن

رسانه وسیله ی حامل پیام از فرستنده به گیرنده است. کتاب، روزنامه، مجله، عکس، فیلم، نوار صوتی و تصویری، رادیو، تلویزیون، اینترنت، ماهواره و... نمونه هایی از رسانه هستند (محسنیان راد، ۱۳۹۷). اورت راجرز از اولین کسانی بوده است که رسانه های نوین را مطالعه نموده، وی رسانه های نوین را رسانه هایی می داند که دارای سه ویژگی هستند:

• تعاملی بودن

• غیر توده ای شدن

• ناهمزمان بودن (راجرز، ۱۹۸۶ به نقل از باستانی و همکاران، ۱۳۹۷).

فاستو کلمبو^۲ (۲۰۰۶) رسانه های جدید را رسانه هایی می داند که در آن ها تمام راه های ارتباطات، بازنمایی و دانش به صورت دیجیتالی درآمده اند و ابعادی از چندرسانه ای و تعامل را شکل داده اند. لیستر و همکاران نیز به بررسی رسانه های نوین پرداختند و آن ها را واجد تجربیات متنی جدید به صورت انواع جدید ژانر و صور متنی و سرگرمی و لذت، شیوه های جدید بازنمایی جهان، روابط جدید بین کاربران و مصرف کنندگان و فناوری های رسانه ای، مفاهیم جدید رابطه اندام زیستی با رسانه های فناورانه و نیز الگوهای جدید سازمان دهی و تولید به صورت تجدید سازمان و یکپارچگی گسترده در فرهنگ، صنعت، اقتصاد، دسترسی، مالکیت، کنترل و مقررات

¹ Berger & Luckmann

² Colombo

گذاری رسانه ای دانستند (محسنیان راد، ۱۳۹۷). رسانه ها به دلیل قدرت معنا سازی خود، به مرکز رقابت های قدرت در جامعه شبکه ای تبدیل شده اند. گوستاوو کاردوسو^۱ می گوید که در جامعه شبکه ای، خودمختاری و استقلال شهروندان در تصمیم گیری های خود، مستقیماً به ظرفیت تعامل آن ها با رسانه ها ربط دارد. رسانه ها در جامعه شبکه ای جایگزین نمی شوند بلکه نقش های متفاوتی به خود می گیرند، به هم متصل می شوند و هرکسی روابط شبکه ای شده مشخصی با رسانه ها دارد. در حقیقت، هر یک از ما شبکه های جدیدی را می سازیم که رسانه های گوناگون را به هم متصل می کند (باستانی و همکاران، ۱۳۹۷).

۲- تاثیر رسانه ها در جرایم سیاسی و امنیتی

۲-۱- نقش افشا و شفاف سازی

با توجه به کارکردهای مختلف ویژگی هایی مانند گسترده بودن، کثرت مخاطب، سرعت انتقال و وسعت انتشار، نقش رسانه ها در پیشگیری از وقوع جرم بسیار بالاست. رسانه ها مهمترین ابزار نظارتی در جامعه هستند و به مثابه چشم جامعه عمل می کنند و می توانند مراجع کیفری را از مقدمات جرائم آگاه کنند و باعث شوند که جرم در مرحله شکل گیری در نطفه خفه شود. رسانه ها قابلیت های خوبی در این زمینه دارند و می توانند موقعیت های انتخاب جرم به ویژه در جرائم اقتصادی که مبارزه با آنها سخت است را افشا کنند و این اقدامات خود کمک زیادی به افزایش امنیت اجتماعی می کند (بیابانی، ۱۳۹۲). رسانه ها همچنین میتوانند در این راستا از مردم استفاده کنند زیرا مردم به راحتی پیامها و گزارش های خود را ارائه می کنند و در راستای افشا برخی جرائم، آگاهی میدهند. تقویت بعد ارباب عمومی مجازات ها از دیگر کارکردهای رسانه در پیشگیری از وقوع جرم است. رسانه ها باید جنبه ترسانندگی مجازات را برجسته کنند تا همگان دریابند شخصی که مرتکب جرمی می شود به سزای عملش خواهد رسید. بحث دیگر ایجاد قبح اجتماعی و حساسیت در جامعه است. در برخی جوامع بعضی از جرائم قبحی ندارند. برای مثال فرار از مالیات در یک کشور نوعی زرنگی به شمار می آید و حتی جرائمی مانند قاچاق در برخی کشورها قبح چندانی ندارد؛ رسانه ها در ایجاد این قبح اجتماعی و حساس سازی جامعه و افزایش امنیت اجتماعی به این طریق نقش بسزایی دارند (شایگان، ۱۳۸۹). در خصوص جرایم سیاسی و امنیتی نیز رسانه ها به خوبی می توانند حساسیت جامعه و آحاد مختلف را نسبت به این موضوع برانگیزند و باعث شوند که این نوع جرایم در جامعه کاهش یافته و ضریب امنیت افزایش یابد.

¹ Cardoso

۲-۲- نقش آگاهی بخشی و اطلاع رسانی

رسانه ها می توانند بهترین وسیله برای روشن شدن اذهان و تلفیق افکار و عقاید مورد نظر نسبت به مسائل مختلف سیاسی و امنیتی باشند. رسانه های گروهی را میتوان در ردیف مهمترین ابزارهای آموزش همگانی در عصر حاضر نام برد. رادیو، تلویزیون، سینما، روزنامه، و... نقش بزرگی را در راه پیشرفت فرهنگ و تمدن بشری از طریق انتقال اطلاعات و معلومات جدید و مبادله افکار و عقاید عمومی به عهده گرفته اند؛ به گونه ای که بسیاری از دانشمندان، عصر کنونی زندگی انسان را عصر ارتباطات نام نهاده اند. نقش آموزشی و پرورشی وسایل ارتباط جمعی را می توان در انتشار اطلاعات عینی و ارائه روش های صحیح زندگی معرفی کرد. وسایل ارتباط جمعی با تهیه انتشار خبرهای گوناگون، علمی، فرهنگی و اجتماعی می توانند معلومات جدید و اکتشافات تازه را در اختیار افراد بگذارند، افق دید آنها را گسترش دهند و تأمین نیازهای آنها را تسهیل و تسریع نمایند (معمدزاد، ۱۳۹۸). رسانه ها نقش اساسی در تأمین و حفظ امنیت اجتماعی ایفا می کنند، زیرا عامل کلیدی انتشار اطلاعات در نظامهای اجتماعی هستند و به عنوان عوامل اجتماعی، تأثیر قدرتمندی بر رفتار و هنجارهای اجتماعی دارند. رسانه ها می توانند مردم را با انواع خطراتی که امنیت اجتماعی را تهدید می کنند آشنا سازند، مراقبت های لازم را به آنها بیاموزند و افراد را برای حفظ و تأمین امنیت اجتماعی ترغیب و راهنمایی کنند. رسانه ها با لحاظ کارکرد مثبت آنها ابزاری بسیار قدرتمند برای حساس سازی افراد جامعه و ارائه آگاهی های لازم به آنها درخصوص موضوعات مختلف می باشند که به هر نوع و در هر سطح می توانند زندگی فردی و جمعی اعضای جامعه را تحت تأثیر قرار دهند. در واقع، تحولات اجتماعی و تغییرات بنیادین در عرصه ی زندگی بشر و در عرصه ارتباطات، ناشی از قدرت رسانه هاست. رسانه های جمعی نه تنها در شکل دادن و مهار کردن جرایم موثرند بلکه در مورد ایجاد تغییرهای قانونی لازم و نیز اجباریکردن دوباره ی برخی شیوه های حفظ نظم نیز نقش مهمی ایفا می کنند (آسیایی، ۱۳۹۲). اگر رسانه ها رسالت خود که اطلاع رسانی و آگاه سازی صحیح، شناساندن قانون، شناساندن جرایم سیاسی- امنیتی و آثار و پیامدهای آن و... است، به درستی انجام دهند و فقط به فکر جلب مخاطب برای رونق بخشیدن به تجارت خود نباشند، می توانند از بسیاری از جرائم پیشگیری کنند؛ چون نقش مهمی در جامعه پذیری و الگودهی به جامعه بدارند. تجربیات آموزش رسانه ای نشان داده است که مشکلات اجتماعی پایدار از جمله تهدید امنیت اجتماعی را می توان از طریق آموزش عمومی برطرف کرد. برخی دلایل اثبات این موضوع عبارتند از:

۱ - رسانه ها راهی موثر برای آموزش گروههای بزرگ جمعیت هستند

- ۲- تمام افراد جمعیت حتی لایه های پنهان را پوشش می دهند
- ۳- برسانه ها بر هنجارهای اجتماعی و فرهنگی تاثیر می گذارند
- ۴- رسانه ها شاخصی از میزان جدی بودن مشکل ارائه می کنند
- ۵- به مردم کمک می کنند که با تقلید از الگوها، رفتار خود را تغییر دهند
- ۶- به مردم منافع ناشی از تغییر رفتار را می آموزند
- ۷- در افزایش آگاهی و تغییر نگرش و عملکرد فردی و اجتماعی موثرند
- ۸- اطلاعات و توصیه هایی برای زندگی سالم ارائه می دهند
- ۹- در آموزش مهارت ها و تشویق اعتماد به نفس نقش موثری دارند
- ۱۰- قادرند با ارائه برنامه تصویری با هویت مشارکتی؛ حمایت مادی و معنوی کسب کنند (سلطانی فر، ۱۳۸۷).

نقش مثبت و سازنده رسانه ها، آنها را به عنوان اثر گذارترین عامل نظم و انسجام اجتماعی در جامعه (مجازی و واقعی)، تولید امنیت عمومی، وفاق ملی، افزایش سطح اعتماد و همبستگی و مشارکت مدنی در بین نهادهای مختلف مبدل نموده است. بر همین اساس، پلیس با اتخاذ رویکرد تعاملی در رسانه های اجتماعی می تواند با پوشش خبری و اطلاع رسانی و آگاه سازی مردم از وقایع امنیتی و جنایی به شیوه های مطلوب و ارایه برنامه های آموزشی مطلوب در خصوص ضرورت امنیت عمومی در جامعه و حتی آموزش چگونگی حفاظت از مال و جان و ناموس افراد، زمینه مساعدی را برای این همکاری و مشارکت مردمی به وجود می آورند (حبیب زاده، ۱۳۹۷).

۲-۳- نقش فرهنگ سازی

از آنجا که یکی از مهمترین وظایف رسانه های گروهی در جامعه ما اطلاع رسانی صحیح و صادقانه می باشد. بی شک تأثیر رسانه های گروهی در زمینه افزایش آگاهی های عمومی مردم در حوزه های حقوقی، جرم شناسی و هشداری بر کسی پوشیده نیست. برای نمونه آموزش های همگانی پلیس از طریق وسایل ارتباط جمعی به جهت دریافت مخاطبان بی شمار، باعث هوشیاری بیشتر مردم در مقابل جرایم و تغییر سطح آگاهی و نحوه برخورد و تلقی آنها در رابطه با پیشگیری از جرم

می گردد از آنجا که بسیاری از بزه‌دیدگان در اثر غفلت و عدم آگاهی فرصت مناسب را برای مجرمان جهت ارتکاب جرم مهیا می کنند در زمینه اطلاع رسانی نیز می نسبت توان به تهیه خبر، مصاحبه و تفسیری و ... در مورد انواع جرایم ارتكابی و عملکرد پلیس در سطوح مختلف جامعه اعم از جهانی ملی و یا حتی محلی می توان استفاده نمود (پناهی و همکاران، ۱۳۹۹). اما در این خصوص لزوم اطلاع رسانی کامل در رابطه با انواع جرایم، دیدگاه های مختلفی وجود دارد که عده ای معتقدند بیان و اطلاع رسانی کامل جرایم ارتكابی و در سطح جامعه موجب ترس و وحشت مردم گردیده و احساس امنیت را در جامعه کاهش می دهد. اما از آنجایی که ترس از جرم مقوله ای مهم در زمینه پیشگیری می باشد نقش برانگیختن ترس مردم در زمینه جرم توسط رسانه های ارتباط جمعی همیشه توسط برخی کارشناسان مورد موافقت قرار نگرفته است (روزنبا، ۱۳۸۱). کرم زاده و عرفانی (۱۳۹۶) در پژوهش خود به بررسی «الگوی تعاملی پلیس و رسانه های ارتباط جمعی در پیشگیری از جرم و نقش آن در احساس امنیت» پرداختن و یافته ها نشان داده است که مهمترین شاخصه های تعاملی پلیس و رسانه در امر پیشگیری از جرم عبارتند از: افزایش مشارکت عمومی، ارتقای اطلاع رسانی و آموزش های عمومی در شناساندن جرائم و مجازاتها و دشوار نمودن ارتکاب جرم که تمامی این شاخص ها در ارتقای فرهنگ و فرهنگ سازی امر پیشگیری از جرایم و ارتقای ضریب امنیت در جامعه تأثیرگذارند. مطالعات نشان می دهد که بخش بزرگی از قربانیان جرایم را افراد ناآگاهی تشکیل می دهند که به دلیل عدم اطلاع از زمینه های ایجاد جرم و یا عدم مراقبت های لازم تبدیل به قربانی شدند. نظر به فراگیری پوشش رسانه ای و تأثیرگذاری بسیار زیاد آن در آموزش و افزایش شناخت مردم کشور، رسانه های جمعی به عنوان یکی از مهمترین ابزارهای مؤثر در پیشگیری از جرم مطرح هستند. با توجه به اهمیت امر پیشگیری از بحرانهای اجتماعی، و با توجه به اینکه در شرایط حاضر وسایل ارتباط جمعی چون صدا و سیما در دسترس اکثر ایرانیان قرار دارد و از سوی نظام سیاسی به صورت انحصاری مدیریت می شود، نخبگان کشور باید از طریق رسانهها بسترهای احتمالی بروز و ظهور چنین بحرانهایی را از پیش شناسایی کنند.

۲-۴- رسانه ها، نقش منفی در ایجاد ترس و ایجاد احساس ناامنی در جامعه

امروزه ترس از جرم (احساس ناامنی) به واقعیت اجتماعی متمایزی حتی مهمتر از خود جرم مبدل شده است به نحوی که نتایج حاصل از پژوهش ها نشان می دهد احساس امنیت (ذهنی) به اندازه خود امنیت (عینی) در جامعه وجود ندارد. از آنجا که ترس از جرم بیانگر نگرانی افراد نسبت به بزه‌دیدگی احتمالی است تعریف ساده و رسای آن همان نگرانی نسبت به بزه‌دیدگی احتمالی است

(نیکوکار، ۱۳۹۰). «ترس از جرم نه تنها کیفیت احساس امنیت اجتماعی را، به رغم وجود آن در جامعه، تحت تأثیر قرار می دهد، بلکه موجبات محدودیت و ناتوانی شهروندان برای استفاده مناسب از حقوق و آزادی های اولیه آنها را نیز فراهم می آورد، مثل حق رفت و آمد آزادانه و... (غلامی، ۱۳۹۰). باتوجه به نقش آموزشی رسانه های جمعی افکار عمومی نگران جرمزا بودن رسانه های جمعی و افزایش احساس ناامنی توسط آنها هستند. گسترش ناامنی و ترس از جرم، موجبات تشویش خاطر شهروندان و کاهش احساس امنیت عمومی را فراهم میکند و در این شرایط، امنیت به کالایی پرترفدار، تبدیل می شود. گسترش ناامنی خود یکی از زمینه های ظهور و پیدایش حاکمیت رویکرد امنیت محور و از جمله نادیده انگاشتن موازین حقوقی و ملاحظات حقوق بشری به منظور تأمین و تضمین امنیت به شمار می رود. ریشه یابی علل احساس ناامنی بالا در بین شهروندان تحت تأثیر عواملی است که یکی از اصلیتیرین آنها رسانه های جمعی است؛ زیرا در عصر حاضر که به عصر اطلاعات و ارتباطات مشهور است، قالب های ذهنی و ساختار گرایش و ارزیابی افراد از وضع امنیتی جامعه به شدت به واسطه نوع پرداختن رسانه ها به شرایط امنیتی جامعه، نوع اطلاع رسانی از حوادث و جنایات تعیین می گردد و این ویژگی تعیین کننده رسانه ها روز به روز گسترده تر می شود (مهدی پور و شهرانی، ۱۳۹۲).

۲-۵- نقش رسانه ها در تصویرسازی از جرم

تردیدی نیست که رسانه ها تأثیری عمیق و تعیین کننده در ساخت تصویر ذهنی جامعه از مقوله رفتار مجرمانه دارند. البته چنان که خواهد آمد این تصویرسازی همواره منطبق بر واقعیت های اجتماعی و حقوقی نیست. با توجه به این امر باید بر شناخت چگونگی اثرگذاری رسانه ها تأکید ویژه ای داشت و در خصوص جهتهای آنها به اذهان عمومی در برخورد با رفتارهای مجرمانه درک کافی حاصل کرد تا راهگشای استفاده از آنان برای پیشگیری از ارتکاب جرایم در سطح جامعه گردد. رسانه های جمعی با شناخت آسیب های مختلف اجتماعی و گزارش آن به کنشگران اجتماعی، نسبت به گسترش ناهنجاری های اجتماعی هشدار می دهند و کنشگران را از نوع رفتارها و خرده فرهنگ های کجرو آگاه می کنند تا براساس ارزش ها و هنجارهای مورد پذیرش جامعه حرکت نمایند و در دام این گونه خرده فرهنگها قرار نگیرند. از این رو رسالت رسانه ها ایجاب میکند که ابعاد، نوع و کیفیت شکسته شدن هنجارها و ارزش های اجتماعی را منعکس کنند تا اعضای جامعه بتوانند با درکی همه جانبه ضمن خودداری از انحراف های اجتماعی از شکسته شدن هنجارهای مقبول جلوگیری کنند (روشندل اربطانی و همکاران، ۱۳۹۰). بنابراین رسانه ها می

توانند تصویر درستی از جرایم سیاسی و امنیتی به مردم نشان دهند، آنها را از پیامدها و آثار این جرایم آگاه سازند و زمینه‌ی کاهش این نوع از جرایم را در جامعه فراهم نمایند.

نتیجه گیری

عصر حاضر در پرتو دانش و فناوری، شاهد تحولات بی شماری است که گسترش امکانات ارتباطی در رأس آنها قرار دارد. در چنین شرایطی، اینترنت، ماهواره ها و رسانه های گوناگون با انتقال اطلاعات همزمان، معلومات و مبادله افکار و عقاید، نقش زیادی در تحولات سیاسی، اقتصادی، فرهنگی و اجتماعی دارند. پیشرفت فناوری و در راستای آن توسعه وسایل ارتباطی - اطلاعاتی که رابطه ای مستقیم با مردم دارند و بر افکار عمومی مؤثرند، بیانگر اهمیت آن در تمامی ابعاد جامعه جهانی است. رسانه ها اجتماعی نقش بسیار مهمی در ارایه و اجرای برنامه های سیاسی - امنیتی و بستر سازی افکار عمومی و تأمین امنیت عمومی ایفا می کنند. آن چه مسلم است، رسانه ها با توجه به توسعه کمی و کیفی که یافته اند در عمل می توانند هم فرصت و هم تهدیدی برای دوام و قوام امنیت عمومی باشند. یکی از کارکردهای مهم رسانه ها در زمینه پیشگیری از جرم، شناساندن قانون و کیفر آن به کنشگران اجتماعی به منظور کاهش میزان ارتکاب جرایم است. تنها وجود قانون در کتاب ها نظم اجتماعی را به ارمغان نمی آورد، بلکه به عمل درآوردن آن سبب ایجاد امنیت اجتماعی می شود. تبیین و انتقال فرهنگ قانونگرایی به افراد جامعه، آنان را در برابر جرم و زمینه های ارتکاب آن مصون می سازد. وسایل ارتباط جمعی باید با ارائه فواید و منافع قانون، روحیه قانونگرایی را ترویج کنند و نشان دهند که آنان توجیه گر عملکرد قدرتمندان و حاکمان نیستند، بلکه تذکرها را به عنوان مبنای نظم اجتماعی مطرح می کنند. امروزه رسانه ها نقش مهمی در ابعاد اجتماعی - فرهنگی و سیاسی دارند و یافته ها نشان داد که رسانه ها با کارکردهایی چون آگاهی بخشی، اطلاع رسانی، شفاف سازی و افشا و... می تواند نقش مهمی را در کاهش جرایم امنیتی و سیاسی در سطح جامعه ایفا نماید. اگر رسانه به نحو صحیحی در راستای فرهنگ جامعه فعالیت کند، می تواند موجب ارتقای ارزش های انسانی شود و از وقوع بسیاری از جرائم در سطح جامعه پیشگیری کند. برعکس اگر محتوای رسانه ها بدون کارشناسی و هدف گذاری مثبت تنظیم شود، آثار منفی بسیاری بر جامعه می گذارد و منجر به وقوع جرائم و کاهش امنیت می شود.

منابع

- ۱- آسیایی، رویا، (۱۳۹۲)، جایگاه رسانه ملی در عصر ارتباطات و نقش آن در جرمزایی و جرم زدایی، دائرة المعارف علوم جنایی (مجموعه مقاله های تازه های علوم جنایی)، کتاب دوم، تهران: انتشارات میزان.
- ۲- باستانی، سوسن، خانیکی، هادی، ارکان زاده یزدی، سعید، (۱۳۹۷)، مردم، رسانه های جریان اصلی و مصرف رسانه های نوین، پیمایش مصرف، اعتماد، رضایت و مشارکت رسانه ای شهروندان تهرانی. مطالعات رسانه های نوین. دوره ۴، شماره ۱۴: ۱-۳۳.
- ۳- برگر، پیتر و لوکمان، توماس، (۱۳۹۵)، ساخت اجتماعی واقعیت، ترجمه فریبرز مجیدی، تهران، انتشارات علمی
- ۴- بیابانی، غلامحسین، (۱۳۹۲)، نقش رسانه در پیشگیری از جرم. رسانه. شماره ۹۲: ۳۳-۴۲.
- ۵- پناهی، حمید، فراستی، امیر، کرم زاده، اسماعیل، (۱۳۹۹)، نقش رسانه ها در پیشگیری از جرم و تأمین امنیت. انتظام اجتماعی. شماره ۳۵: ۷۳-۹۶.
- ۶- حبیب زاده، اصحاب، (۱۳۹۷)، رسانه های اجتماعی و امنیت عمومی. فصلنامه علمی پژوهشی مطالعات امنیت اجتماعی، شماره ۵۴: ۱۲۳-۱۶۳.
- ۷- روزنبا، دنیس. پ، (۱۳۸۱)، پیشگیری از جرم. ترجمه حمیدرضا حبیبی. تهران: معاونت آموزش ناجا.
- ۸- روشن دل اربطانی، طاهر، خواجه ثیان، داتیس، قاسمی، محمد، (۱۳۹۰)، تبیین مدل کاربرد رسانه های جمعی برای پیشگیری از ارتکاب جرم. پژوهش نامه نظم و امنیت انتظامی. شماره ۱۳: ۵۵-۸۲.
- ۹- سلطانی، محمد، (۱۳۸۷)، آموزش رسانه ای تأمین و حفظ امنیت اجتماعی. کارآگاه. دوره دوم. شماره ۳: ۱۰۹-۱۱۹.
- ۱۰- شایگان، فریبا، (۱۳۸۹)، رسانه و آموزش جرم. مطالعات امنیت اجتماعی. شماره ۲۴: ۹۱-۱۱۶.

- ۱۱- غلامی، حسین، (۱۳۹۱)، ترس از جرم و سیاست جنایی. تهران: انتشارات میزان.
- ۱۲- قبادی، مجید، جعفری، احمد (۱۳۹۳)، رضایت‌مندی سیاسی- ملی در پهنه جهانی شدن (بازکاوی تأثیر رسانه‌های فرامرزی و درون مرزی بر رضایت‌مندی سیاسی- ملی در عصر جهانی شدن). مطالعات راهبردی سیاستگذاری عمومی. دوره ۵، شماره ۱۴: ۱۴۳-۱۷۴.
- ۱۳- کرم زاده، اسماعیل، عرفانی، سهراب (۱۳۹۶)، الگوی تعاملی پلیس و رسانه های ارتباط جمعی در پیشگیری از جرم و نقش آن در احساس امنیت. فصلنامه امنیت ملی، سال ۷، ش ۲۴: ۸۱-۱۰۵.
- ۱۴- محسنیان راد، مهدی، (۱۳۹۷)، ارتباط شناسی. تهران: نشر سروش.
- ۱۵- معتمدنژاد، کاظم، (۱۳۹۸)، وسایل ارتباط جمعی. تهران: انتشارات دانشگاه علامه طباطبایی.
- ۱۶- مهدوی پور، اعظم و شهرانی کرانی، نجمه، (۱۳۹۲)، تأثیر رسانه های جمعی در افزایش احساس ناامنی و ایجاد رویکردهای امنیتی. مطالعات رسانه ای. دوره ۸، شماره ۴ (پیاپی ۲۳): ۲۳-۳۸.
- ۱۷- نیکوکار، حمیدرضا، (۱۳۹۱)، ترس از جرم. تهران: انتشارات میزان.

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
پرتال جامع علوم انسانی

The role of the media in reducing political and security crimes

Mahboubeh Abbasi¹

Abstract

Today, the media have a special position with their specific and influential functions on the society. The role of the media in influencing culture, society and politics has turned them into the most effective factors of order, social security, solidarity, participation, etc. Therefore, in this article, "the role of the media in reducing political and security crimes" was investigated with a descriptive-analytical and library method. The conducted investigations showed that the media can play an important role in reducing security and political crimes at the community level with functions such as awareness, information, clarification and disclosure, culture building, etc. If the media works correctly in the direction of society's culture, awareness and culture building, it can promote human values, order, rule of law and social security and prevent many crimes from happening in the society. The experiences of media education have shown that persistent social problems, political crimes, and threats to social security can be reduced through public education through media.

keywords: Media, political crimes, social security, function

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
پرتال جامع علوم انسانی

¹ Master of Criminal Law and Criminology, Faculty of Law, Islamic Azad University, Taft branch. (Corresponding Author)
dehghan37037@gmail.com

